

FAJTASÁG ÉS MAGYARSÁG.

Ez a dolgozat csaknem a jelenlegi formájában vagy félév óta fekszik fiókomban. Mivel a benne kifejezett vélemények sok tekintetben ellentétesek a Napkelet 1923. évi IX. számában *Székfű Gyula* tollából megjelent „*A faji kérdés és a magyarság*“ c. közleményben foglaltakkal, nem tartom érdektelennek közreadni két okból: egyrészt azért, hogy a Napkelet olvasói előtt az ellentétes nézetek is ismertetve legyenek, másrészt és sokkal inkább azért, mert a részletkérdésekben való eltérések ellenére — inkább természettudományi alapon — én is ugyanarra a végkövetkeztésre jutottam, amire a kiváló történetíró — inkább történelmi alapon — jutott. Ezért semmiképen sem kíván az én közleményem polémia lenni; az olvasó, akit ez a kérdés érdekel, amúgy is meg fogja találni az ellentéteket és meggyezéseket, s legalább is annyit meg fog engedni, hogy ha talán *Székfű Gyulával* szemben nincs is igazam, a felmerülő problémákat kétségeket kizáró módon ő sem oldotta meg, s ami fontosabb, hogy a *különböző utakon megalkotott azonos következtetések az igazság kritériumát viselik magukon.*

A háború alatt és különösen a háború óta az emberfajta egyezésének vagy különbözőségének, értékének vagy értéktelenségének problémája annyira előtérbe került, hogy annak megvilágítása, az elfogultságoktól való megtisztítása, a reá vonatkozó valóságok megkeresése általános emberi és speciális nemzeti szempontból egyaránt szükségesnek látszik. A kérdésben még a fogalmak is elég zavarosan használatnak, s így, mielőtt tárgyalásába lehetne bocsátkozni, hangsúlyoznom kell, hogy nem emberi fajokról, hanem az emberfaj *fajtáiról* kell tulajdonképpen beszélnünk.

Ezt a „fajta“ igen sokan összetévesztik a „nemzet“-tel, teljesen hibásan, amennyiben nemzet alakulhatna ugyan azonos fajtából is, de a valóságban különböző fajtákból alakul, történelmi, nyelvi, területi együtartozóság alapján. Pl. a mai latin nemzetekben az ősfajta közül a mediterrán, a dinári, a kelta, az alpesi, az ősegyiptomi hamita, sémi és néger fajta keveredtek össze a germánnal. Lehetetlen meghatározni, hogy az olasz vagy francia nemzetben mint egészben, vagy egy olasz vagy francia egyénben hány százalék van egyik vagy másik alkotórészből, még ha egyik-másik olaszban, illetőleg franciában egyik-másik fajtanak jellegé elmosódottan vagy túlnyomóan felismerhető is. E sok fajtából alakult népeknek mégis önálló nemzeti öntudatuk, önálló nemzeti létük van, különböző, sokszor ellenséges jellegű, az ugyanazon fajtából alakult nemzetekkel szemben. A sokkal egységesebbnek látszó német nemzet az európai őslakók közül a germán, az alpesi, a mediterrán, a dinári és a szláv fajta keveréke, és hogy ez a keveredés sem egyöntetű,

azt eléggé mutatja a tiroli és az északnémet közötti különbség. Szóval a fajta anthropologiai, a nemzet nyelvi vagy politikai fogalom, s a kettő, a mai nemzeteknél legalább, nem fedi egymást. Lehetséges ugyan, hogy egy-egy fajta, a nemzetet alkotó fajták között a legerősebb „fajta-jellegű“ — tehát nem mindenkor a politikailag legerősebb: a hódító — rányomja bélyegét az egész nemzetre is, de tiszta fajokat a ma élő nemzetek között nem találunk. Sőt a nemzetet nem alkotó zsidó fajta, melynek a legerősebb „vérségi öntudata“ van s mely fajtáját a vérkeveredéstől mindenkor szigorú törvényekkel védte, már a Kr. e. IV. század óta nyolc (askenazim — keleti — kerekfejű), illetve hét (sepharsim — déli — hosszúfejű) fajtának a keveréke.

Nagy kérdés ilyen körülmények között, hogy a ma élő nemzeteknél ez a sokszoros keveredés a nemzethez tartozó egyénekben megengedi-e az eredeti fajták testi és lelki tulajdonságainak felismerését, s ha ez lehetséges, foglaltatnak-e ezek a tulajdonságok bennük olyan mértékben, hogy a belőlük álló nemzetekben bizonyos, állandónak és jellegzetesnek tekinthető típust alkossanak.

Kétségtelen, hogy bizonyos típusokat, testi és lelki tulajdonságok bizonyos csoportját hajlandók vagyunk nemzeti, illetve fajtai jellegeknek tekinteni. Az olasz lazzaroni vagy a norvég halász típusát bárki el tudja képzelni, s a köztük levő testi és lelki különbözőség nagyon is szembeötlő. *Wumb* „Die Nationen und ihre Philosophie“ c. könyvében a francia, angol és német filozófia különbözőségét nemzeti tulajdonságokra vezeti vissza. Tehát típusok bizonyosan vannak, nem mindig annyira szembeszökők, mint a felhozott példákban, néha nagyon is elmosódók, de kellő megfigyeléssel még ilyenkor is felismerhetők. A nehézség inkább az volna, hogy ugyanazon nemzet keretében is erősen eltérő típusokat találunk és kérdés, hogy ezeket nem a környezet befolyása, a foglalkozás hatása okozza-e inkább, mint valami fajtabeli, örökölt tulajdonság.

Miután fajta szerint tiszta nemzeteket nem ismerünk, nem lehet meglepő, ha ugyanazon nemzet keretében többféle a típus; egyik egyénben az egyik, a másikban a másik fajta tulajdonsága lehet t. i. túlnyomó. A környezet átalakító hatása pedig alig lehetne olyan mélyenjáró, hogy pl. Dél-Európa egy szőke, fehérbőrű családot történelmi generációk során fekete-hajúvá és barnabőrűvé változtasson, ha annak tagjai feketehajú egyénekkel nem házasodnak.

A sokszoros keveredés kétségtelenül elmosza a tiszta típusokat, de az egész állatvilágban az a tapasztalat, hogy bizonyos fajták a maguk jellegző tulajdonságait nagyobb keveredés esetén is fenntartják, helyesebben átruházzák utódaikra, a többi fajtánál nagyobb átörökítő képességgel bírnak. Tisztavérű állatfajták bizonyos tulajdonságok állandó átörökítése folytán bizonyos „vérszilárdságra“ tesznek szert; ha ilyen vérszilárd fajták jellegükben meg nem szilárdult, nem ennyire tiszta fajtákkal keresztetnek, az utódokon több nemzedéken át a vérszilárd fajta jellege előtérbe nyomul. Ez a lehetőség az emberfajtákra is fennáll és okozója lehet annak, hogy valamelyik fajta tulajdonságai az utódokban tovább és tisztábban megmaradjanak, azaz, hogy az embernél is a kevésbé kevert fajták a vérszilárdabbak. A germán keveredés hatása Felső-Olaszországban, hol a népvándorlaskor már nagyon kevert lakosság típusa a germán fajta szerint változott meg, vagy Szicíliában a normann keveredés ma is észlel-

hető hatása történelmi példája ennek a lehetőségnek. Mindenki előtt ismeretes a zsidó fajta erős domináló jellege más fajtákkal való keveredés esetén, több nemzedéken át is.

Természetes, ha a generációk során azonos és újabb vérszilárd fajta vére jut az eddigi keverékbe, ez a vérszilárd fajta tulajdonságait erősíteni, ellenkező jellegű vér bejutása gyengíteni fogja.

De van még ennél egy fontosabb körülmény is, ami a fajtabeli tulajdonságok fenntartását lehetővé teszi. A vérkeveredések ellenére, már a történelmi időkben is a beltenyészés sokkal nagyobb, mintsem az ember gondolná. Elméletileg minden generáció felmenő ősei emberöltőnként számban megkétszereződnek; ha *Martius Constitution und Vererbung* c. könyvéből veszem a példát, s egy 1900-ban élő ember őseinek számát elméletileg kiszámítom, úgy kiderül, hogy minden 1910-ben élő embernek 1050-ben (VII. Gergely korában) 11 millió 777.000, és Krisztus születésekor 18 billió őse lett volna, ami, tekintve, hogy a föld mai lakossága körülbelül 600 millió, teljességgel képtelenség. A számítási hiba abban van, hogy a teoretikus leszármazási tábla nem veszi figyelembe azokat a vérrokon egyéneket, akik s akiknek felmenőik is a táblázatban többször szerepelnek, ami által az ősök száma jelentékenyen fogy a felmenők irányában, s amit a genealogia „ősveszteség“-nek nevez.

Ezt az ősveszteséget távolabbi emberöltőkben követni már nem lehet; a XII. nemzedékben matematikailag mindenkinek 4096 ősenek kellene lenni; de még fejedelmi családokban is alig lehet tizenkét emberöltőn át megbízhatóan felsorolni az elődöket. *Lorenz* (*Lehrbuch der Genealogie*) közli II. Vilmos császár leszármazási adatait; 4096 ős helyett csak 275 ismeretes egyáltalában. Az ismeretes ősveszteséget, az ismeretlen adatokat és az összes ismert ősoket figyelembe véve, valószínűségi számítással a XII. emberöltőre csak 684 őst számít ki, vagyis az ősveszteség 3412 volna, ami azt jelenti, hogy a XII. emberöltőig a 4096 ős között 3412-től azonos vért, azonos tulajdonságokat örökölt és csak 684 hozott számára új vért és új tulajdonságokat. *Ferencz József*nek a VII. emberöltőben csak 73 tényleges őse van 128 helyett, ősvesztesége addig 55, IV. Károlynak a VIII.-ban csak 96, az elméleti 256 helyett, ősvesztesége 160.

Feltéve, hogy (a *Lorenz* fejtegetését követve) egy szigeten elzárva él 1000 ember és 10 emberöltőn keresztül elzárva marad, a X. generációnak 512 férfi és 512 női ősenek kellene lennie; tehát valamennyi szigetlakónak szoros vérrokonságban kellene lenni egymással annyival inkább, mert az eredeti 1000 közt is, a későbbi emberöltőkben is lehettek gyermektelenek, s bizonyos számú leszármazó korán, gyermekkorban halhatott el. Ilyen elzárt szigetekhez hasonló telepek vannak a szárazföldön is, *Lorenz* is felhozta példa gyanánt az erdélyi szászokat: „sie stellen nicht blos eine Spracheinheit, sondern in erster Linie eine Blutseinheit“. Ezekben tehát a fajta tulajdonságai — ha volt is itt-ott magyar vagy oláh keveredése — a többszázados beltenyészés következtében nagyon kevésbé homályosulhattak el. Ugyanezt teljes joggal állíthatjuk a székelységről.

A beltenyészés nagyobb földrajzi egységeken is megvan és különösen erős volt addig, míg a közlekedési viszonyok nehézsége is kedvezett neki. Magyarországon az erdélyi, túl a tiszai, túl a dunai vagy felvidéki magyarság ilyen beltenyészetet alkotott, s a különbözőségek jól észrevehetőek, magukon viselve az egyes országrészekben túlnyomó vérkeveredések

nyomait is. De a beltenyészés a földrajzi egységek keretében megvan a társadalmi egységekben is; a jobbágyság és a nemesség külön tenyészeti egységet alkotott minden európai államban a jobbágyság eltörléséig, sőt a jobbágyság költözési jogának korlátozott volta egy-egy nagyobb birtoktest területén is önálló beltenyészést teremtett, s talán ennek a maradványa nálunk sok faluban fennmaradt az a szokás, hogy nem illik más falubeli lakossal összeházasodni. A magyar földbirtokos nemes családok a legutóbbi időkig jóformán megyénként egymásba házasodtak, s ha a *Kempelen*-féle „Magyar nemes családok“ gyűjteményét ebből a szempontból lapozzuk, feltűnő ugyanazoknak a neveknek gyakori ismétlődése különböző családok elődei között, pedig a legtöbb család nem is nagyon régi, s a régebbiek családfája sincs átlag 6–8 emberöltőnél feljebb vezetve. Hasonló zárt tenyészési egységet alkottak és alkotnak a nemzetiségek (nemcsak a szászok Magyarországon) és különösen a városi lakosság, melynél különben a vérkeveredés leghamarabb indult meg, mint a többinél sokkal mozgékonyabb elemnél és a legerősebb ma is. Nem szabad kevésre becsülni e tekintetben a vallási különbségeket sem; az egyvallásúak századokon át képeznek tenyészési egységet, ami különösen ott volt igen erős hatású, ahol a nemzetiség és vallás azonos egységet alkotott; viszont igaz az is, hogy a vallás közössége a különböző nemzetek vagy nemzetiségek vérkeveredését elősegítette. *Lorenz* helyesen mondja, hogy az emberi természetben fekszik az ősök számának csökkentésére való igyekezet s ezért a hasonló fajtájúak vonzódása egymáshoz ki nem irtható.

Kétségtelennek tartom tehát, hogy a nemzetekben képviselt fajták a jelzett beltenyészés mellett tulajdonságaikat a vérkeveredés ellenére átörökítik utódaikra, a szilárdabb vérű, tisztább fajták nagyobb mértékben és tartósabban, továbbá, hogy a beltenyészés, illetve az ősveszteség következtében meg is erősödnek a családokban és ezekkel a nemzetekben a fajták előzetes keveredése ellenére is bizonyos fajtabeli tulajdonságok, amelyek mint domináló jellegek a nemzeteket is karakterizálják. Ha az ősveszteség pl. magyar és német keveredésnél túlnyomó a magyar elődök-nél, a magyar, ellenkező esetben a német tulajdonságok lehetnek dominálóká, mert számosabbak az azonos vérű elődök.

Mentül erősebb, többoldalú a fajta keveredése bizonyos időben, annál kisebb az ősvesztesége; de mentül kevésbé keveredik a már létrejött keverékbe újabb vér, mentül több emberöltő származott relative tisztán belőle, annál inkább szaporodik bizonyos nemzet keretén belül az ősveszteség, s annál inkább kifejlődnek bizonyos nemzeti jellegző vonások, amelyek kétségtelenül részben eredeti, részben a keveredések által megváltoztatott, de a beltenyészés útján megmerevített és állandósult, vér-szilárdságot nyert és így szintén átörökíthető fajtabeli tulajdonságok. Ha a leszármazás alatt újabb, de kisebbfokú vérkeveredés áll be, ez az erős beltenyészés mellett sem pro, sem kontra lényeges változást a tulajdonságokban elő nem idéz; ha az újabb keveredés nagyobbfokú, úgy vagy erősíti a domináló tulajdonságokat, ha azonos az eredeti tulajdonságokkal, ellenkezőleg gyöngítheti, sőt eltüntetheti azokat. De nem szükséges, hogy a domináló tulajdonságokkal bíró új fajta ugyanazonos legyen azzal a régi fajtával, amelyik ezeket a tulajdonságokat a nemzetbe oltotta, mert különböző fajtáknak lehetnek azonos tulajdonságaik, amelyek keresztezésnél egymást erősíthetik, embernél éppen úgy, mint az állatfajtáknál, amit az

állattenyésztők ki is használnak. Ezt a körülményt nagyon fontosnak tartom azért is, mert hasonló lelki diszpozícióval bíró emberfajták ideáljai és ezek által irányított cselekvései azonosak, egyenlően megkötöttek (pl. bizonyos fajtáknál az egyéni bátorság egyformán kötelező és irányító etikai tulajdonság). A beolvadó, rokon lelki diszpozícióval bíró fajta a beolvasztó fajta hagyományait, mondáit, hőseit és történelmét a magáénak tudja, mert az a biztos érzése van — öntudatosan vagy öntudatlanul —, hogy a saját, igazi ősei hasonló körülmények között ugyanolyan, a fajta lelke által parancsolt és megkötött viseletet tanúsítottak volna.

Mentül erősebb — többoldalú — a fajták keveredése, annál több emberöltőre van szüksége utódaiknak, hogy belőlük egységes jellegű nemzet alakuljon, de ha egyszer ennek idők folyamán kialakulnia sikerült, vagyis ha vérszilárdságot nyert a nemzet, most már nemzetinek is nevezhető, de fajtabeli eredetű tulajdonságainak bélyegét az újabban belekeveredőkre is reányomhatja, különösen akkor, ha az új vér a saját vérszilárdságának megfelelő tulajdonságokat hoz, s ezzel a vérszilárdságot fokozza. Az is lehetséges, hogy a vérszilárdságot nem érintve, új tulajdonságokat hoz, melyek a meglevő domináló tulajdonságokat kiegészítik, vagy ha nem, magukban véve kedvezőek vagy kedvezőtlenek a nemzetre. Pl. egy vérbeli öntudattal bíró nemzetenél hiányozhat annak megvédésére szükséges harcoképesség, vagy a nemzet fenntartásához szükséges kellő szaporodási képesség. E tulajdonságokat hozó fajták szerencsés keveréket képeznek, de éppen így lehetséges szerencsétlen keveredés is. Az állattenyésztők e vérbeli tulajdonságok alapján irányítják a fajták javítását.

Egy oldalról ezek szerint a jelzett körülmények által kedvezően befolyásolt ősveszteség szorosabbá teszi a vérrokonságot ugyanazon nemzet keretén belül, más oldalról azonban az ősveszteség fokozódása, különösen oly mértékig, hogy az már a közelebbi felmenő emberöltőkben is érvényesül, lemenőleg a generációk leolvadását okozza, s csak új népelemek felvétele teszi ezek számára lehetővé, hogy az ősök száma ismét szaporodjék. S mindezek megfontolásából *Lorenz*, a történetíró (akire ezen a téren a természettudományi iskola is úgy hivatkozik, mint aki mintaszerű példáját nyújtotta a genealogia természettudományi problémáinak feldolgozására) arra a következtetésre jut, hogy „a nemzetségek kihalásának lehetősége a legnagyobb mértékben kétséges“, hogy „mivel a ma élők ősvesztesége kétségtelenül rendkívül nagy, minden 1000 év előtt élt házastársról fel kell tételezni, hogy utódaik ma is élnek“.

A történelemben felmerült emberfajták sorsát átgondolva, arra az eredményre jutok, hogy vannak *aktív* és *passzív pszichéjű* fajták. A passzív fajták legfőbb fenntartási eszköze az alkalmazkodási képesség, úgy a természet adta környezethez, mint a körülötte vagy vele egy területen élő idegen fajtákhoz. Utóbbiak gyengeségei, nem a saját erős tulajdonságai teszik lehetővé propagálásukat, melyet nagy szaporodási képességük is véd. Ezért tűrik és elbírják az alárendelt, hódoltságai állapotot, de ha eredeti lakóhelyükön mégsem maradhatnak meg, új telepeket nem teremtenek egyszerre nagyobb tömegű helyváltoztatással, hanem lassú beszivárgással, fokozatosan lepik el a más fajták által megszállott területekből azokat a részeket, melyek lakatlanul maradtak, vagy más fajták

között azokat a foglalkozásokat, melyeket az utóbbiak betölteni nem tudnak vagy nem akarnak.

Passzív fajták általában nem államalkotók és nem államfenntartók. Pszichéjüknek megfelelőbb a lazább és primitivebb fajtasági együvé-tartozás, mely bármikor megengedi a fajta megtartása mellett a hely- és nyelvváltoztatást, mint a hely- és nyelvhez kötöttség, melytől — ha a körülmények kedvezőtlenül alakulnak — a megválás hazától és nemzettől való elszakadást jelent.

Ha passzív fajták beszivárgása valamely államba vagy nemzetbe idők folyamán oly erős, hogy jelentős számbeli túlsúlyra jutnak, vagy kisebb szám mellett sikerül bármi oknál fogva vezető szerepre kerülniük, esetleg vérkeveredés által az eredeti fajtát is passzívvá tenniük, a nemzet vagy állam, melynek jelentős alkatrészévé váltak, a vegetálás útjára lép, vagy más aktív fajtákkal való összeütközés esetén gyors vagy fokozatos pusztulásnak van kitéve. Ily szerencsétlen keveredés folytán a leghatalmasabb nemzetekből ismét minden nemzeti érzést és jelleget nélkülöző népek válhatnak, olyanok, amilyeneket *Spengler* „fellak-népek“-nek nevez.

Az északi szláv passzív fajta lehetett a multban, erős keveredése aktívabb — elsősorban germán — fajtákkal állam- és nemzetképzőkké tette ugyan, azonban eredeti passzivitásuk egyik nemzetükben többé, másikban kevésbé, de ma is felismerhető, bizonyára aktív fajtákkal való keveredésük mértéke szerint. A római birodalom felbomlását jóval *Chamberlain* előtt már 1870-ben *Wictor Hehn* az alacsonyabb értékű fajták beolvadásának tulajdonítja (*Kulturpflanzen und Haustiere* c. könyvében), s jellemzően írja, hogy „Afrika és Egyiptom bennszülöttei, mindenemű keletiek, európai és ázsiai görögök, iberek, illirek és thrákok előzőlötték Itáliát, keresztelkedtek egymásközt, hatalmukba kerítették az állami méltóságokat, a nevelést, az irodalmat, nem ritkán a császárok trónját. Már Cicero és Caesar ideje óta megtelt minden város, köztük maga Róma is zsidókkal, és bármily értelmetlennek, minden emberivel ellentétesnek érezték is a rómaiak nézeteiket, hajlamaik szívósságánál fogva észrevétlenül megváltoztatták az általános köztudatot“.

Aktív fajtáknak mondanám a kalandos, harcias, vállalkozó jelleműket; és el kell fogadnom, hogy az emberiséget előrevivő nagy nemzetekben ilyen fajták vére a domináló. Az aktív fajták, ha bármi okból kénytelenek elhagyni letelepedési helyüket, fegyverrel szereznek maguknak új hazát, olyat, ami az ő lelkiüknek, az ő fajtájuk propagálásának megfelelő. Nem a környezethez alkalmazkodnak, hanem elfoglalják a nekik kedvező környezetet, pl. ha állattenyésztők vagy földművelők maguknak foglalják le a termékeny területeket s a meghódított lakókat vagy termelésre alkalmatlan területekre szorítják, vagy szolgálkká teszik. Ha támadás éri az új szerzeményt, maguk védik azt meg, mert a szolga népeket harcra méltatlannak tartják. Beszivárgó, tehát nem harc útján, hanem lopva tovább terjedő passzív fajtáknak művelhető területeken nem adnak helyet, de terméketlen vidékeken, vagy nekik terméketlen foglalkozásban terjedésüket nem gátolják. A hódító fajta maga között megtarthat ugyan bizonyos demokratikus szervezetet, de a meghódított vagy beszivárgott passzív fajtával szemben felső, arisztokrataosztályt képez. Az aktív fajták, ha náluknál erősebb aktív fajta kerül föléjük, inkább elhagyják az ősök területeit, mert a szolgaságban való éleést nem bírják.

Ezt a hódító szerepet a germánokra nézve német anthropológiai és archeológiai kutatók (*Schuchardt, Günther, Hoernes, Baur-Fischer*) rendkívül érdekesen követik: a Kr. e. évezredek homályából hogyan haladt a hódító germán fajta Európa déli és nyugati részébe, a Balkánon át Kis-Ázsiába, innen Indiába, északon a mai Oroszország területén át a Krimbe. Ahol megjelent, az őslakókat legyűrve államokat alkotott, melyek mindaddig fennállottak, míg a hegemoniát megőrizték, s mikor ezt elvesztették, ez államok is visszasüllyedtek műveltségben és hatalomban. A hódolt területek fajtái azonban a germán hatás nyomát az indogermán — tehát rájuk nézve „fajidegen“ (*Günther*) — nyelvformák alakjában mégis megtartották. Ha aztán ebből a német tudósok, fajtájukat jellemző elfogultsággal, azt következtetik, hogy *egyedül* a germán fajta adta meg a világnak a kultúra lehetőségét, s ahonnan kivonul, ott törvényszerűen beáll a dekadencia, ha, mondom, ez a következtetés sok igazsága mellett éppen oly sok túlzást, mint elfogultságot tartalmaz is, a germán *fajtanak* egy nagyon fontos tulajdonsága nyilvánul meg általa a német *nemzetben*: a megtörhetetlen, hódításra termett vérségi öntudat és önbizalom, melynek lehetnek túlzásai, de amely nélkül soha nemzet nagyot nem alkotott. Minél erősebb t. i. a fajtában a fajtaság érzése: *a vérségi öntudat*, annál nagyobb jövőjét illető önbizalma, s annál inkább esik abba a hibába, hogy saját fajtáját minden másnál nagyobbnak, az emberiség meghódítására vagy legalább vezetésére kiválasztottnak tartsa. Erős vérségi öntudatú fajtákból alakult nemzet vérségi öntudata is erős, esetleg túltengő. Míg erős, egy nemzeti optimizmust alkot, amit egyetlen, haladni és fejlődni akaró nemzet sem nélkülözhet. Ha túltengő, olyan utakra hajthatja a nemzetet, melyeken kisebb létszámú s alacsonyabb intelligenciájú nemzetek katasztrófákba sodródhatnak. Fizikailag és szellemileg nagy nemzetek — úgy látszik — a túlzások luxusát is megengedhetik maguknak.

A vérségi öntudat erőssége különben nemcsak a velejáró optimizmus révén erősíti a fajtát vagy nemzetet, hanem azáltal is, hogy a túlzott vérekeveredéstől — és ez még fontosabb, mert katasztrófális következményei nem igen vannak — megóvjá azt. Bizonyos fajtához kötött kizárólagosságot, arisztokratikus érzést tart fenn idegen fajtákkal szemben. A ma élő fajták közt bizonyára a zsidóknál legerősebb, mintegy 2000 éves öntudatos nevelés eredménye.

Nemzetek, melyek kevés és túlnyomóan aktív fajtából alakultak, ragaszkodnak régi hagyományaikhoz, mert ezek ősi fajtabeli tulajdonságokból fakadtak és ezáltal a vérségi öntudatot az ősök dicsősége révén erősítik; másrészt a hősi hagyományok fenntartásában a vérségi öntudat a leglényegesebb tényező. Nagyon sokféle fajtából alakult nemzeteknél, főleg ha túlnyomó bennük a passzív hagyományokkal nem bíró, azok felvételére nem alkalmas fajták vére, kiálszik a hagyományok tisztelete, mert ami az egyik fajtára nézve a legkomolyabb valóság, melynek kétségbevonása szinte szentségtörés, a másik, túlnyomó számú fajta előtt a történelem világosságát ki nem álló naiv mese, jó, ha csak szánakozó mosolyt s nem ellenszenvet vagy gyűlöletet keltő.

Visszatérve a fajidegen nyelvekre, igaza van — minden túlzásai ellenére is — *Günthernek* abban, hogy a germánokat kivéve egyetlen indogermán nép sem tud olyan nyelven beszélni, mely a saját fajtaságának volna kifejezője; mindezek a népek indogermánosítva vannak. Pedig min-

den fajta a maga speciális gondolkozásmódjára alakítja a nyelvét, s ha más nyelvet vagy nyelvszerkezetet vett fel, az mindig fajidegen formája lesz reánézve a gondolatok kifejezésének. Fajazonos nyelv a legalkalmasabb a fajta lelki megnyilatkozására. A fajta lelke ismét nagyon is különböző, amiből a fajták különböző etikai felfogásai keletkeznek; pl. a bátorságot csak harcias — aktív — fajták tartják kötelező erénynek, a passzív fajták viszont a gyávaságot nem tartják szégyennek. A fajta ideáljait ugyanazon fajtához tartozók maguktól értetődőknek veszik, amik útmutatók, sőt kötelezők az egyén magaviseletére, s amik bizonyos körülmények között kizárnak minden kétséget, mert öntudatlanul, fajtaságából folyó cselekvésre kényszerítik az egyént. Viszont vannak cselekvések, melyeknek etikai képtelenségét idegen fajtájúak sohasem fogják megérteni.

A fajtához kötött speciális etika elvesztése vagy megváltozása az önálló szellemi és teremtő erő megszűnését vagy megváltozását vonja maga után, amivel megszűnik a nemzeti tehetségek és zsenik produktívjának lehetősége, miután minden zseni nemzete intellektuális képességeinek legmagasabb potenciálja; mint ilyen a fajtabeli tulajdonságok alapján fejlődik s a fajtához kötött annyira, hogy idegen fajták idegen népek számára tehetségeket és zseniket nem teremthetnek. Mivel pedig nemzetek vezetésére, irányítására elsősorban zseniális egyének, másodsorban tehetségek vannak hivatva, vérségi öntudattal bíró nemzetek nem is tűrik, nem is tűrhetik, hogy idegen fajták, idegen nemzetek szülőttei közöttük tudományban, művészetben, irodalomban, politikában, vagy a közélet bármely más terén, így a gazdasági életben is, vezető szerephez jussanak, vagy vezető állásokat foglaljanak el. Ezért fejlett vérségi öntudattal bíró nemzet nem érzi igaztalanoknak, ha idegen fajtájúakat — még ha tehetségesebbek volnának is — mellőz vezető pozíciók betöltésében a saját nemzetéhez tartozókkal szemben, amint magával szemben sem tartaná jogtalanoságnak, ha tagjait idegen fajták vagy nemzetek vezető állásokba nem engednék.

Természettudományilag és nem politikailag gondolkozva azt mondhatjuk, hogy a *fajtaság konstitucionalizmus*. Ez alatt a szervezetnek azt az öröklött és öröklődő tulajdonságát értjük, melynél fogva különböző egyének bizonyos külső, normális vagy abnormis hatásokkal szemben különbözően reagálnak, pl. bizonyos betegségekkel szemben egyesek ellenállással, mások hajlamossággal (diszpozíció) bírnak; az egyik egyén bizonyos életkörülmények mellett elsatnyul, a másik hasonlóak ellenére is jól fejlődik; szóval a konstitúció az egyéni szervezetnek egy potenciális életképességét vagy életképtelenségét, fejlődési lehetőségeit és irányát a priori meghatározó képessége. *Tandler* szerint „a konstitúció az egyéntől független, öröklött tulajdonság, az egyén somatikus fátuma“.

A fajta azonos vérű egyénekből alakul, tulajdonságai az egyéni azonos tulajdonságokból tevődnek össze, tagjainak konstitúciója azonos, mert azt közös őstől öröklik, a közös konstitúció folytán a fajta minden egyede s ezzel maga a fajta külső hatásokkal szemben a priori meghatározott, fajtaságától függő formában reagál; tehát a *fajtasághoz kötött konstitúció a fajta vagy a fajtából, illetve fajtákból keletkezett nemzet somatikus fátuma*. Ezért igaz *Disraelinek*, a ma élő legerősebb vérségi öntudattal bíró fajta egyik legerősebb képviselőjének sokszor idézett mondanása: „a faj kérdése a világtörténelem kulcsa, mert a faj minden, az egyet-

len igazság, és minden faj elpusztul, mely vérét gondtalan keveredésnek teszi ki“.

Az elmondottakból folyó következtetésem:

1. A nagyfokú beltenyésztés, illetve igen erős ösveszteség folytán nincs semmi ok annak tagadására, hogy akár több évezred előtt is élt nemzedékek leszármazói ma is élhetnek, és hogy a ma élő leszármazóknál — nemzeteknél — a sokszoros keveredés ellenére felismerhetők legyenek, bizonyos állandónak és jellegzetesnek tekinthető, öröklékeny, fajtabeli tulajdonságok, különösen a fajta aktivitásától vagy passzivitásától függők.

2. Hasonló tulajdonságú fajták keveredése e tulajdonságokat a leszármazókban erősíti, s oly vérszilárdságot eredményez, melynél fogva azok nemcsak az eredeti keverék jellemző tulajdonságává lesznek, hanem újabb fajtákkal való keresztezés esetén az új nemzedékekre is átöröklődnek.

3. A fajtaság a fajtát alkotó egyének közös konstitúciós tulajdonsága, s így a fajtából keletkezett nemzetek sorsának a priori irányítója.

4. Ha pedig ezek a következtetések igazak, úgy *semmi esetre sem közböbs, hogy valamely nemzet miféle fajták keveredéséből keletkezik és miféle fajtákat fogad magába, még akkor sem, ha nemzedékek során már vérszilárdásgra tett is szert.*

A Kr. e. első század derekától a Kr. u. első század végéig a már előzőleg is hosszú időn át súlyos harcokban élő hún népet régi ellenségük, a kínai, két ízben veri meg végzetesen. A megverték egyrésze elmenekül és 120 évi időközzel két részben az Ural keleti oldalán lakó finn-ugor népek területén telepedik meg, mindenek szerint a finn-ugorok meghódításával. A húnok és finn-ugorok között nemzedékek folyamán teljes asszimiláció jön létre: a húnok részéről a finn-ugor nyelv felvételével, a finn-ugorok részéről a hún műveltség és hagyományok elfogadásával. Az asszimiláció után a két nép, melynek törzsszövetségi szervezete az V—VIII. század folyamán kialakul, s mely ez idő alatt a szomszédsággal állandó hadakozásban élve, többször változtat tartózkodási területet, délre és nyugatra haladva, a IX. században már Etelközben lakik: e század közepén mint *magyarság* „teljes kulturális és nyelvi egységben összeforrva, mint egységes nép tűnik fel“. (Hóman.)

Szinnyei szerint az asszimilált fajtában a finn-ugor származású magyarok voltak mindig többségben, ők voltak a befogadók és beolvasztók. Az ős finn-ugorok sem voltak teljesen egységes fajtájúak, voltak érintkezéseik indogermánokkal, lehet, hogy ezekből egész csoportok csatlakoztak hozzájuk, és indo-irániakkal. Viszont *gróf Zichy* a Kr. e. első század derekán a húnoknál sejt indogermán érintkezéseket (pl. a loáldozat az utóbbiaknál is szokásos volt).

A török elemet a fajta-keverékben erősítette még a Volga-melléki bolgárokkal való többszázados szoros érintkezés 800-ig, s még később, a honfoglalás előtt a IX. században a már kialakult magyarsághoz csatlakozott kabar törzse a kazároknak.

A hún évszázadokon át egyenlő erejű ellenfél gyanánt harcol a hatalmas kínai birodalommal, mindkét katasztrófája, ami egy-egy részét vándorlásra kényszeríti, belső harcok következménye. Nyilván a legharciasabb rész, amely az idegen uralmat nem bírja, bizonyára az egyedül

lehetséges úton — vagy talán már akkor is a csodaszarvas vezetése után? — menekül a messze északnyugatra. *Gróf Zichy* idézi a Han dinasztia történetíróját, aki elmondja, hogy mikor a megvert hún fejedelem öccse a meghódolást felvetette népe előtt, a vezetők mind ellenezték a tervet azzal, hogy a hún (hung-no) nép magasra tartja a bátorságot és az erőt; a legkitványabb szemében a meghódolás és a szolgaság. Lovon, harcban és küzdelemben építette fel a birodalmat... „férfias harcosaink, kik el-estükig küzdenek, még mindig vannak“ stb., mely beszéd ha nem is hangzott el, bizonyára igaza van benne *gr. Zichynek*, hogy „jellemzi a hatalmat, függetlenségét és ősi állami szervezetét mindenek felett becsülő hún népet“, de jellemzi azt is, hogy a kínaiak véleménye is ez volt róluk.

A finn-ugor népekről nem szoktak úgy emlékezni, mint valami harcias fajtáról; *Szinnyei* azonban kimutatja, hogy a hún-török keveredésnek ki nem tett része is XV. századig, mindenki tudja, hogy a finnek a modern időkig is mindig kitűntek harcias erényekben.

Az asszimiláció teljes és szerencsés volt és éppen azért sikerült, mert mindkét fél aktív fajtabeli tulajdonságokat adott a keveréknek, a keveredésbe csak nagyon alárendelten kerülhetett e kettőn kívül még másféle vér, abból is a nagyon valószínű indogermán keveredés szintén az aktív tulajdonságok erősítésére szolgált.

Kilenc évszázad, 30 emberöltő, amelynek örökös harcrai az öröklött vérbeli tulajdonságok fenntartását és fejlesztését csak előmozdították, bőven elegendő, hogy „a közös élet, az együtt átélt viszontagságok és a közös nyelv megteremtsék... a vérségi összetartozás tudatát. Mint a nemzetségről a törzsrre, a törzsről a törzsszövetség egész népére átöröklődik a közös őstől való származás hite.“ (*Hóman*.) A két fajtaból, mindkettő tulajdonságait egyesítő új fajta keletkezik, közös vérségi öntudattal és hosszú nemzedékek sűrű ösveszteségei, szorossá vált beltenyészése által kifejlesztett és megmerevített erős vérszilárdsággal: az Európa történelmében váratlanul megjelenő magyarság.

Az így kialakult magyar fajtanak, a két eredeti fajta fajtabeli tulajdonságainak egyesülése által előre megadott fátuma lett az, ami az ősi hún-elődöket majd 1000 esztendővel előbb vándorlásra kényszerítette. Aktív fajtabeli tulajdonságainál fogva, nem bírva el a hódoltsági állapotot, kisebb számánál és védelemre kedvezőtlen földrajzi elhelyezkedésénél fogva, nem lévén képes ellenállani a keletről folyton növekedő ellenséges nyomásnak, fegyverrel a kézben és egész tömegében tovább vándorlásra, új haza foglalására szánja el magát. A besenyők részéről szenvedett vereségei oly zavart teremtenek, melyből a laza törzsi szervezés menekülésre, kilátást nem nyújt, a súlyos veszedelem egységes vezetést igényel, s amint *Konstantino* írja: „a gondolkodásban és tanácsban bölcs, vitéz és uralomra termett *Árpádot*“ fejedelemmé választja és ezzel — *Hómanra* hivatkozom — a törzsszövetségből megalakul a nemzet.

Meg kell tehát indulni a magyar nemzetnek, hogy magyar hazája is legyen. A regékbe vesző mult ködében vezethette őseit a csodaszarvas, de most belépni készül egy történelembe, amelyben a regék szarvasa a valóságok fagyos világát nem bírná többé. De a sors — a késői keresztényen utód kifürkészhetlen Isteni rendelést szívesebben hisz el — az egységessé kitenyészett nemzet politikai és hadi képességeinek legmagasabb lehetőségét, az első magyar nemzeti zsenit adja meg a legsúlyosabb szorón-

gattatások alatt Árpádban, kinek vaskezű vezetését minden törzs elfogadja, s bár kétségtelennek tartom, hogy óriási koncepcióit megérteni nem képesek, mégis öntudatlanul, fajtaságukból folyó kényszernek engedve, gondolkodásukból minden kétséget kizárva követik azon az úton, melyet lángeszével előír. *Gróf Zichy, Hóman, Fehér Géza* mostanában megjelent könyvei tanúsítják, hogy a honfoglalás nem valami kaland véletlen sikere, hanem előre kiszámított zseniális terv eredménye, honalapítás a kelet támadásaitól járatlan hegy és erdővidékkel védett, a magyarok előtt már kémlelésnek is nevezhető előzetes fegyveres becsapások útján ismert Duna—Tisza-medence területén, mely Árpád koncepciója szerint megvédheti és eltarthatja a magyarságot minden időkig. Árpád nagyszerű elgondolásának immár 1000 esztendő eredménye a magyar fajtához kötött önálló szellemi és teremtő erő örök dicsősége. Különbön Árpád, Géza fejedelem, Szt. István, Szt. László, Könyves Kálmán, IV. Béla, valamennyi nagy Árpád: típusai azoknak a nagy monarcháknak, akik roppant képességeik öntudatával felelősségek előtt ki nem térve, akaratukkal szemben minden ellenállást kiméletlenül megsemmisítve, viszik nemzetüket azon az úton, melyet maguk jónak látnak. Ez az uralkodói talentum az uralkodásra hivatottságot érző fajta egyik jellegzetes képességének kitenyészése az Árpád-családban, mely nyilván ősi beltenyészés révén oly vérszilárddá lett, hogy az Árpád utáni kevert fajtájú nemzedékekben is megmaradt, sőt a IV. Béla leányunokájától származott Róbert Károlyban és Nagy Lajosban is mint domináló örökség nyilvánult meg.

Az ős fajtákból alakult turáni vérű fiatal magyar nemzet tehát átkel a Kárpátokon, s annak medencéjét fegyverrel elfoglalva, letelepszik a művelésre alkalmas területeken; az itt talált népek egy része rokon fajtájú turáni, avarmaradék, székely, bolgár-török, beolvadásuk azonos vérbeli tulajdonságokat hoz számukra, de az idegen fajtájúak is — szlávok és germánok — idők folyamán teljesen felszívódnak, vagy lassan keveredve idegenből beszívárgó, fajtájukhoz közel álló népekkel, alárendelt sorsú nemzetiségekké alakulnak. A hódító turáni azonban nem magyarosít, mert vérségi öntudatában arisztokratikus büszkeséggel nézi le az idegent — és aki hozzá akar emelkedni, annak önként kell magyarrá válnia, hogy föl-emelkedhessék az ő fajtasága által teremtett magasabb társadalmi pozícióba. Tiszta fajtája, különösen a keresztyénség fölvétele után s az Árpádok második nagy zsenije, Szt. István nyugati politikája kapesán lassan mégis keveredik a hódolók- és sűrűn jövő bevándorlókkal, de oly mértékű keveredésnek, mely igen sokféle, ellentétes fajtabeli tulajdonságok összehozása útján kárára válhatott volna, nem volt kitéve. A turániakkal való keveredése azonos fajtabeli tulajdonságokat hozott, vagyis a régieket erősítette. Idegen fajtákból a német és szláv keveredés volt mindig nagy mértékű, de egyszerre, tömeges ez sem lehetett soha, mert hiszen úgy a szláv, mint a német betelepülők maguk között mai napig megtartottak egy szigorú beltenyészést — ezért is nem magyarosodtak el századok folyamán sem. A beolvadás lassúságának, szórványosságának következménye pedig az volt, hogy a beolvadó idegen vér leszármazói inkább keveredtek ismét magyar, mint idegen vérű fajtabeliekkel, s ezzel a magyarságnak régi, vérszilárdságot nyert tulajdonságai az utódokon inkább érvényesülhettek. A török hódoltság után történt idegen telepítések ma is mint idegen nemzetiségek állanak fent, s belőlük — főleg vérkeveredés útján — nagyon is lassan válnak el az

egyesek a magyarság javára. Hogy a keveredés nagyon is lassú és éppen nem mértéktelen fokú volt, azt számadatokkal kimutatni alig lehetne, azonban nagyon megfontolandó ebben a tekintetben *Lorenz* véleménye, aki erős keveredést, tehát hirtelen beálló nagy összaporulatot csak a társadalmi állapotok jelentékeny megváltoztatásával fogad el, mert a gyors és tömeges beolvadás megdönti a társadalmi osztályokon belül uralkodó beltenyészést és ezzel az „Ebenbürtigkei“ principiumát; ennek a megdöntése pedig, akár önként, akár erőszakkal megy végbe, a nemzet életében forradalmat jelent, ami Magyarországon hiányzott és még a 48-i sem volt alkalmas rá.

Az erős beltenyészés a nagy ösveszteséggel, melyre már fentebb, mint példára, reámutattam, tehát azt okozta, hogy, bár a mai magyarság egy részében *inkább* a német, más részében *inkább* a szláv keveredés a túlnyomó, a keverékben is fennmaradtak a honfoglalók vérszilárdságra szert tett fajtabeli tulajdonságai, annyival inkább, ha aktív fajtabeli jellegű volt a keveredés, mint a német és a szlávok közül különösen a délszláv. A német és szláv keveredésen kívül alig került másféle idegen vér számottevő mennyiségben a magyarságba s ezért ez bátran elhanyagolható. Vagyis a mai magyarság korántsem olyan keverék, mely sokoldalúságánál fogva egységességét és minden karakterisztikumát elvesztette.

A háborúk pusztításai és a keveredések ellenére is a beltenyészés intenzitása folytán semmi ok sincs tagadni, hogy a honfoglalók leszármazói ma is élnek és fajtabeli tulajdonságaik ma is megvannak, és mivel a keveredések vagy turánokkal történtek (kún, besenyő, bolgár, tatár, török), tehát azonos fajtájúakkal, vagy hasonló tulajdonságú aktív fajtákkal (németekkel vagy indogermánokkal) jelzett tulajdonságaik nem halványultak el, hanem ellenkezőleg fokozott vérszilárdságot nyerve, mindenkor az újabb beolvadókra is átörököltettek. Ebből pedig az következik, hogy a honfoglalók és utódaik „fajzanos“ nyelvük megtartása mellett a beolvadó idegen fajtákat *turánosították*, minek folytán a nemzet, mely fajtabeli hegemóniája alatt új fajták beolvadásával fokozatosan erősítette magát és lassan tágította beltenyészésének határait, ma minden tagjában joggal turáninak, a honfoglalók leszármazóinak hiheti és érezheti magát. A beolvadni nem hajlandókkal szemben — sajnos — mai napig megtartotta az uralkodó fajta arisztokratikus elzárkózottságát.

Tökéletesen egyetértek *Méhely*vel, mikor a turánosításról írok, hogy ezzel a gondolatlanul nem szabad légvárat keresni sem a múltban, sem a jövőben; ezzel a turánosítás gondolatát csak kompromittálni lehet. Csak az tekinthető beolvadásnak, ami a fajtabeli ethika elfogadásával és a magyar nyelv (nem a pesti nyelv) fajazonosságának érzésével jár. Ilyen jellegű beolvadásra azonban törekedni kell; eddig a beolvasztás öntudatlanul, ösztönösen ment végbe; a jövőben ennek tudatosnak kellene lenni. Schasem tudtam helyesnek tartani legkiválóbb politikusaink gyakori nyilatkozatát arról, hogy mi nem akarunk beolvasztani; mert egymástól földrajzi, természetes határok által el nem választott fajták között a beolvadás jóformán természeti törvény, s az a fajta, mely a beolvasztás akaratáról lemondott, alá is írta halálítéletét, mert a fajta életében sincs megállás, s amelyik nem tud beolvasztani, az beolvad. Az erőszakos beolvasztás talán schasem sikerül, de ha a beolvadó és beolvasztó fajta ethikai tulajdonságai arra alkalmasak, lassú, de biztos folyamat. Ezt a

folyamatot a magasabb műveltség vonzó hatásával és okos politikával bizonyára gyorsítani is lehet.

A turánosítás azonban csak rokon, vagy hasonló lelki diszpozícióval bíró, — tehát aktív — fajtákra nézve lehetséges. Ha a bevándorlók lelki diszpozíciói ellentétesek, de ők maguk elenyésző számúak és a keveredés lassú, a turáni vérszilárdság túlnyomó volta néhány generáció után feldolgozhatja a neki fajtailag is idegen vért, s saját fajtabeli tulajdonságainak bélyegét nyomhatja az új nemzedékre, föltéve, hogy az idegen fajta újabb keveredése ez új nemzedék átalakulását nem gátolja. Ha azonban az ellenséges lelki diszpozícióval bíró bevándorlók tömegesen jelennek meg, s a vérkeveredés hirtelen áll be, ha a turániakkal, illetőleg turánosítottakkal szemben sikerül a vezető pozíciókat megszerezniök, — ami a magyarság sajnálatosan fejletlen vérségi öntudata mellett már is sok téren megtörtént —, ha vérségi öntudatunk erősebb s ennél fogva egymás támogatására minden lehetőséget kihasználnak: a magyar hegemonia kimerül s lassan, de biztosan jut idegen kezekbe. Passzív fajtájú bevándorlók hegemoniája minden nemzetnél azokat juttatja uralomra, akik nemzeti ideálok átérzése nélkül elsősorban anyagi érdekeiket helyezik, s veszedelem esetén a nemzet aktív politikai ellenállása helyére a megalkuvásokat teszik, megalkuvásokat a nemzet élete árán is. Passzív fajtájú hegemoniája esetén nőnek, hypertrophizálnak a városok; ide tódul minden, ami a falun elhelyezkedésre nem talál, vagy amit a falu kilök magából. Külön városi ethika keletkezik, a nagy városok túlkevert vérű, minden vérszilárdságot nélkülöző lakosságában, mely degeneráló hatását lassan kiterjeszti a falura is; közben a régi hegemonia erkölceiben érző falu és az új uralkodó osztály erkölceiben érző város ellentétbe kerül. A demagógiának tág tere nyílik s az ezzel fölkelített folytonos társadalmi rázkódtatások a régi uralkodó osztály elszegényedését, megsemmisülését vonja maga után. Az ilyen társadalomban az asszonyokból kivész az anyaság vágya és akarata, s degenerált, szülésre alkalmatlan nők válnak kívánatosakká. A vérségi öntudatát vesztett nemzet ezáltal fizikailag is a kipusztulás útjára lép, mert valamely nép keretében a gyengébben szaporodó fajta gyorsan halad a kihalás útján; *Lenz* példáját idézem (a *Baur—Fischer*-féle könyvből), mely szerint ha egy nép egyik A-csoportjában minden 33 évre tett emberöltőben egy-egy házasságból 3, — másik ugyanolyan számú B-csoportjában pedig 4 gyermek születik, úgy 100 év múlva az A- és B-csoportból alakult népességben az A leszármazói 28, a B leszármazói 72%-kal lesznek képviselve s 300 év múlva a viszony 7:93%-ra alakul.

Tehát míg az aktív fajtájú bevándorlók fokozatos asszimilációja — turánosítása — a magyarságot erősíti, s így ennek előmozdítása érdekünkben áll, addig minden igyekezettel rajta kell lennünk, hogy megóvjuk fajtánkat minden más, nem kívánatos keveredéstől. A turáni vagy turánosított magyarságban a magyar nők nevelésének kellene olyannak lenni, hogy legyenek büszkéek fajtaságukra, férjük megválasztásánál hallgassanak vérségi öntudatukra, abban a meggyőződésben, hogy ők hivatottak vérségi öntudattal bíró férfiakat, sorsdöntő idők számára zseniket adni ennek a népnek, amelyik a Zrinyi mondása szerint „egyetlen nemzetnél sem alábbvaló“.

Ritoók Zsigmond.